

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Ons kenmerk
DMO-CB-U-2828243

Inlichtingen bij

Doorkiesnummer

Den Haag
15 feb. 08

Onderwerp
Tussenrapportage Wet maatschappelijke
ondersteuning

Bijlage(n)
2

Uw brief
08-VWS-B-010

Tijdens de tweede termijn van het Algemeen Overleg (AO) van 31 oktober 2007 over de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) heb ik toegezegd de Kamer te informeren over een aantal onderwerpen met betrekking tot de Wmo. In uw brief van 23 januari jl., kenmerk 08-VWS-B-010, vraagt u om een tussenrapportage Wmo. In deze brief doe ik mijn toezegging gestand en kom ik tegemoet aan uw verzoek.

1. **Verantwoordelijkheid voor de Wmo**

Vooraf wil ik graag uiteenzetten hoe ik mijn verantwoordelijkheid voor de Wmo invul. De Wmo is een decentrale wet. Dat betekent dat de verantwoordelijkheid voor het neerzetten van prestaties in het kader van de Wmo primair bij de gemeenten ligt. Die keuze is gemaakt omdat het bevorderen van de participatie het meest effectief is als dat door maatwerk dicht bij de burger wordt georganiseerd. Vragen over het al dan niet juist handelen van een specifieke gemeente moeten op lokaal niveau gesteld en beantwoord worden. Daar vindt, in het debat tussen het gemeentebestuur en de gemeenteraad, de democratische legitimering plaats. Mijn bestuurskracht bestaat er uit dat ik de voorwaarden schep die gemeenten in staat stellen hun wettelijke taak zo goed mogelijk te vervullen. Ik ben er niet voor de individuele situatie. Mijn verantwoordelijkheid behelst het systeem van de wet. Dat betekent dat ik er verantwoordelijk voor ben dat het systeem van de wet het mogelijk maakt de maatschappelijke doelen van de Wmo te bereiken. Is het voor gemeenten in Nederland mogelijk om de burger te ondersteunen in zijn of haar maatschappelijke participatie? Creëert de wet voor de gemeenten voldoende voorwaarden om te kunnen voldoen aan de compensatieplicht voor burgers?

Vanuit deze systeemverantwoordelijkheid heb ik inmiddels stappen gezet voor richtinggevende kaders. In mijn brief over mantelzorg en vrijwilligerswerk (Kamerstukken II 2007-2008, 30 169, nr. 11) heb ik aangekondigd dat ik voor dat onderwerp met een richtinggevend kader zal komen. Dit in samenspraak met de VNG en de veldpartijen. Die lijn zet ik in 2008 voort. Allereerst voor het onderwerp "Geweld in afhankelijkheidsrelaties". Voor het opstellen van dat richtinggevend kader ga ik met gemeenten in overleg over bijvoorbeeld de basisfuncties voor de Advies- en Steunpunten Huiselijk Geweld. De richtinggevende kaders zijn handvaten voor de uitvoering en bieden een handvat aan lokale partijen om met elkaar het debat te voeren over de concrete invulling van het Wmo-beleid. Het is voor mij een instrument om bestuurders aan te spreken. Ook biedt het een referentiekader voor de evaluatie van de Wmo. Zo brengen we het doel van de Wmo, een samenleving waar mensen zich met elkaar verbonden weten, een stap dichterbij.

Richtinggevende kaders alleen zijn niet voldoende om de huidige knelpunten in de Wmo – en dan doel ik op de gevolgen van de ‘gedwongen’ overgang naar alfahulp – op te lossen. In deze tussenrapportage ga ik in op de vraag hoe ik daar vanuit mijn verantwoordelijkheid mee om wil gaan.

2. Alfahulp in de Wmo

Een onderdeel van de Wmo betreft de, uit de AWBZ overgehevelde, hulp bij het huishouden. Hierover hebben we in verschillende overleggen al veel gesproken. We zien bij die huishoudelijke hulp een toename van de inzet van alfahulp, vaak min of meer gedwongen. Deze ‘gedwongen’ overgang naar alfahulp is – ik heb dat meermaals gesteld - ongewenst, zowel vanuit het perspectief van de cliënt, als vanuit het perspectief van de medewerker(s) in de thuiszorg. Ik kom daar straks op terug.

Vanaf het moment van mijn aantreden, heb ik langs verschillende wegen actief aan een oplossing gewerkt om gedwongen alfahulp en gedwongen ontslagen in de thuiszorg - zoveel als mogelijk - te voorkomen:

- In bestuurlijke overleggen met gemeenten, aanbieders en bonden is afgesproken om (vooral op lokaal niveau) oplossingen te vinden en - daar waar mogelijk - nadere afspraken te maken. Op basis daarvan is op 19 juni 2007 op landelijk niveau een convenant gesloten met betrokken partijen. Ik heb uw Kamer daarover in eerdere brieven over de Wmo gerapporteerd.
- Dat geldt ook voor de subsidieregeling 2007, gericht op het oplossen van de problemen op de arbeidsmarkt. Zorgaanbieders konden uit hoofde van het amendement Joldersma / Bussemaker (Kamerstukken II 2006-2007, 30 800 XVI, nr. 68) subsidie krijgen om de noodzakelijke verschuiving in het personeelsbestand geleidelijk in te voeren.
- Op initiatief van VWS hebben betrokken (keten)partners gezamenlijk een mobiliteitscentrum thuiszorg opgericht, waar medewerkers van werk naar werk worden begeleid, bij voorkeur in de thuiszorg.
- Voor 2008 komt er een nieuwe subsidieregeling, wederom gericht op het behoud van medewerkers in de zorg, gebaseerd op de motie Van Geel c.s. (Kamerstukken II 2007-2008, 31 200, nr. 16). Dit vanuit de gedachte dat er sprake is van een transitieprobleem bij de Wmo. In de subsidieregeling 2008 worden de ervaringen met de regeling van 2007 verwerkt.
- Ik heb aan gemeenten en thuiszorgaanbieders een handreiking ter beschikking gesteld om bij aanbesteding sociale en arbeidsmarkteffecten een goede plek te geven.
- In de Kamer heb ik toegezegd om wettelijke maatregelen te onderzoeken en gereed te houden, als nader ingrijpen noodzakelijk zou zijn.

Hoewel de hierboven beschreven interventies hebben geleid tot veel goede bewegingen, vind ik dit nog onvoldoende. Mede omdat uit de resultaten van de - hierna genoemde - telefonische enquête (bijlage 1) onder 77 gemeenten is op te maken dat de toename van alfahulp zonder ingrijpen in 2008 en latere jaren onverkort zal doorzetten. Uit deze enquête blijkt dat 43% van deze gemeenten verwacht dat een substantieel deel van de overgangsccliënten een lichtere vorm van huishoudelijke hulp (HH) krijgt. Bij 50% van de gemeenten zetten de gecontracteerde aanbieders bij HH1 overwegend alfahulp in. In 38% van de gevallen worden zowel alfahulp als thuiszorgmedewerkers ingezet. Uit de enquête blijkt verder dat 42% van de ondervraagde gemeenten de cliënt niet (zelf) informeert indien HH1 door een alfahulp geleverd wordt.

De wet biedt op dit terrein momenteel onvoldoende duidelijkheid, waardoor de vraag opgeworpen kan worden of de positie van de cliënt adequaat is geborgd. Door de 'gedwongen' overgang naar alfahulp kan de cliënt - zonder dat de consequenties door deze overzien kunnen worden - geconfronteerd worden met de werkgeverslasten voor een alfahulp. Gedacht moet worden aan loondoorbetaling gedurende zes weken bij ziekte, het niet hebben van vervanging van de hulp bij afwezigheid door ziekte of vakantie en werkgeversaansprakelijkheid voor de schade die ontstaan is tijdens de werkzaamheden van de alfahulp. Zo is de cliënt verantwoordelijk als de alfahulp tijdens het werk van een trapje valt en een been breekt. De praktijk laat zien dat cliënten (te) vaak onwetend zijn van deze plichten. Ik vind dat niet passen binnen de uitgangspunten van de Wmo.

Hier staat tegenover dat er ook cliënten zijn die tevreden zijn over hun alfahulp. De optie om te kiezen voor een alfahulp wil ik daarom behouden. Belangrijke voorwaarde hierbij is dat de cliënt goed geïnformeerd wordt door de gemeente over alle gevolgen die de keuze voor een alfahulp met zich meebrengt.

Het is mijns inziens aan de wetgever om hier volstrekte duidelijkheid te bieden. De cliënt heeft recht op adequate informatie, verstrekt door de overheid. Dit in de vorm van een zogenoemde geïnformeerde toestemming: de gemeente moet er redelijkerwijs zeker van zijn dat een cliënt zich bewust is van alle rechten en plichten die de keuze voor een alfahulp met zich meebrengt. Pas dan – en nadat de cliënt daar expliciet voor tekent – kan de gemeente toestaan dat de cliënt een financiële vergoeding krijgt om daarmee voor de huishoudelijke hulp een overeenkomst aan te gaan met een alfahulp. Ik wil zo'n bepaling van geïnformeerde toestemming dan ook vastleggen in de wet. Dit doe ik ook omdat op die manier beter recht wordt gedaan aan de compensatieplicht.

Voor mij is zorg in natura in de Wmo het uitgangspunt. Op uitdrukkelijk verzoek van de cliënt kan daarvan afgeweken worden, bijvoorbeeld wanneer een cliënt kiest voor een alfahulp. Om die situatie te bereiken, maak ik gebruik van artikel 6 van de Wmo. Betreffend artikel bepaalt nu dat een cliënt kan kiezen uit een individuele voorziening in natura of een persoonsgebonden budget (pgb). De alfahulp komt als zodanig in de Wmo niet voor, artikel 6 biedt daarmee onvoldoende duidelijkheid. Om de inzet van alfahulp te kunnen reguleren, wijzig ik artikel 6 van de Wmo zo, dat de cliënt voortaan drie keuzes heeft:

- een voorziening in natura;
- een persoonsgebonden budget of
- een financiële vergoeding voor het inhuren van huishoudelijke hulp, die valt onder de Regeling dienstverlening aan huis (Staatscourant 2006, 251, p. 9), waaronder de alfahulp formeel valt.

Voorziening in natura

In de meeste gevallen zal de cliënt voor een voorziening in natura kiezen. In het geval van huishoudelijke hulp, wendt de cliënt zich tot één van de zorgaanbieders waarmee de gemeente een contract heeft gesloten. De zorgaanbieder is dan volledig verantwoordelijk voor de levering van de ondersteuning. Niets van deze verantwoordelijkheid kan op welke wijze dan ook bij de cliënt komen te liggen. Het wordt uitgesloten dat de zorgaanbieder de zorg in natura via een alfahulp aan de cliënt levert. Zorgaanbieders gaan terug naar hun oorspronkelijke functie: het leveren van een voorziening in natura.

Persoonsgebonden budget

Als de cliënt voor het pgb kiest, wendt hij of zij zich tot de gemeente. De gemeente verstrekt de cliënt een pgb, waarna de cliënt op enigerlei wijze zelf zijn ondersteuningsbehoefte regelt. Het

kan daarbij om verschillende individuele voorzieningen gaan, zoals een sportrolstoel of een scootmobiel. Bij hulp in het huishouden kan dit gestalte krijgen via de inschakeling van burens, vrienden of andere relaties, het inschakelen van een zelfstandige zonder personeel of het aangaan van een arbeidsovereenkomst. In theorie blijft het mogelijk om met een pgb voor een alfahulp te kiezen. Voor de besteding van het door de gemeente verstrekte budget gelden – vanuit de Wmo – geen nadere voorwaarden. Gemeenten zijn er aan gehouden de mensen die kiezen voor een pgb te informeren over alle gevolgen, rechten en plichten die aan het pgb verbonden zijn. Er moet ook hier sprake zijn van geïnformeerde toestemming.

Financiële vergoeding

Uitsluitend voor de huishoudelijke hulp in de Wmo kan een cliënt zich richten tot de gemeente voor de derde mogelijkheid. De gemeenten betalen aan de cliënt een vergoeding, waarmee de cliënt een hulp bij het huishouden (alfahulp) kan inhuren. Deze vergoeding dient minimaal zodanig te zijn dat de cliënt het wettelijk minimumloon aan de alfahulp kan betalen. De financiële vergoeding maakt het voor een gemeente bij de keuze van de cliënt voor een alfahulp mogelijk een eenvoudiger regime dan bij het pgb te voeren.

De cliënt wordt werkgever en de alfahulp werknemer. Zij vallen onder de Regeling dienstverlening aan huis, als onderdeel van de markt voor persoonlijke dienstverlening. Deze regeling geldt bij werkzaamheden die minder dan vier dagen per week in of om het huis van de cliënt worden verricht. De cliënt hoeft geen loonbelasting te betalen en evenmin de premies voor de werknemersverzekeringen in te houden. De alfahulp heeft recht op minimaal het wettelijk minimumloon, maar is via de werkgever niet verzekerd voor ZVW, WIA of WW.

Zoals geschreven, dient de gemeente er redelijkerwijs zeker van te zijn dat een cliënt zich bewust is van alle rechten en plichten die de keuze voor een financiële vergoeding voor een alfahulp met zich meebrengt. Pas dan kan de gemeente toestaan dat de cliënt een financiële vergoeding krijgt om daarmee voor de huishoudelijke hulp een overeenkomst aan te gaan met een alfahulp.

Daartoe dient de wettelijke bepaling dat sprake moet zijn van geïnformeerde toestemming van de cliënt. Dit geldt wat mij betreft overigens niet enkel voor de financiële vergoeding, maar ook voor de keuze voor een pgb. Dit alles borgt een bewuste keuze door de cliënt.

Bovendien komt met dit voorstel de alfahulp terug in haar zuivere vorm, zoals bedoeld in de Regeling dienstverlening aan huis. Dat heeft een positief effect op de gevolgen van de Wmo op de arbeidsmarkt. Bij een gedwongen overgang naar alfahulp gaan medewerkers er in arbeidsvoorwaarden en aanspraken op achteruit. Zo is geen sprake meer van loondoorbetaling bij ziekte na zes weken en is geen sprake van pensioenopbouw. Naast het gevolg voor de medewerker, speelt tevens een algemeen maatschappelijk belang: met het oog op de toekomst is het noodzakelijk mensen aan te trekken voor de zorg. In de thuiszorg dreigt momenteel het tegenovergestelde te gebeuren. Bij verslechterende arbeidsvoorwaarden verlaten mensen de thuiszorg en wordt het een stuk moeilijker nieuwe mensen te interesseren. De wetswijziging keert dit.

In een aparte bepaling in de Wmo zal ik opnemen dat bij algemene maatregel van bestuur (AMvB) nadere regels gesteld kunnen worden, bijvoorbeeld over de wijze waarop de gemeenten de bepaling over geïnformeerde toestemming en de bemiddeling voor een alfahulp voor een cliënt kunnen regelen.

In aansluiting hierop wil ik ook een bepaling toevoegen dat, mocht het in de toekomst nodig blijken te zijn, de mogelijkheid bestaat om bij AMvB nadere regels te stellen over de wijze waarop

de gemeenten uitvoering geven aan hun compensatieplicht. De AMvB's zal ik in overleg met de VNG vormgeven. Binnenkort stuur ik het voorstel van wet met toelichting aan de Raad van State.

Tegelijkertijd met het verzenden van deze brief aan de Kamer heb ik betrokken partijen (gemeenten en zorgaanbieders) van mijn voornemen tot wetswijziging op de hoogte gesteld. Gemeenten en aanbieders dienen op basis van de brief die aan hen gestuurd wordt, bij nieuwe aanbestedingen nu al (de dagtekening van die brief telt) rekening te houden met de komende wijzigingen van de Wmo. Ik neem mij voor om in het wetsontwerp een overgangsbepaling op te nemen die ertoe strekt dat, na een bepaalde periode na inwerkingtreding van de wetswijziging, de contracten tussen gemeenten en zorgaanbieders die zien op de hulp bij het huishouden aangepast moeten zijn. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een periode van een jaar na inwerkingtreding van de wet. Ik zal hierover in overleg met de VNG treden.

3. Arbeidsmarkt

Ik heb de Kamer toegezegd de CWI-cijfers over het aantal ontslagen te melden. Van het CWI heb ik vernomen dat over het hele jaar 2007 in totaal 546 ontslagaanvragen op grond van de Wet melding collectief ontslag van thuiszorginstellingen zijn ontvangen.

Achter elk ontslag kan veel individueel leed schuilen. Ik wil verder zoveel mogelijk voorkomen dat medewerkers voor de zorg verloren gaan. Wij hebben de komende jaren al deze krachten hard nodig. Daarom faciliteer ik het Mobiliteitscentrum Thuiszorg (MCT). Sociale partners, gemeenten, ketenpartners CWI en UWV hebben het initiatief genomen voor dit samenwerkingsverband van alle betrokken partijen in de thuiszorg. Het MCT is 18 januari 2008 door mij geopend. De doelstelling van dit centrum is drieledig. Het MCT zal bij dreigend ontslag vroeg ingrijpen en bezien of via scholing de medewerker voor de organisatie behouden kan blijven. Als dat niet lukt wordt er gekeken of de medewerker elders in de thuiszorg aan de slag kan. Als het centrum ook daar niet in slaagt wordt er gezocht naar een oplossing elders binnen of desnoods buiten de zorg. Ten slotte probeert het centrum nieuwe mensen voor het werken in de zorg te interesseren. In de kern zal het MCT functioneren als een opschaalbare structuur waarbij lokale/regionale arbeidsmarktknelpunten door gerichte acties (rapid response) aangepakt worden. Op lokaal niveau worden activiteiten uitgevoerd via de 127 locaties van het CWI.

Uw Kamer heeft bij de Algemeen Politieke Beschouwingen (ABP) de motie Van Geel c.s. aangenomen. In totaal gaat het voor 2008 om € 40 miljoen en vervolgens € 10 miljoen per jaar. De tekst van de motie heeft het over het behouden van (thuis)zorgmedewerkers voor de zorg. Dat is ook mijn prioriteit.

Ik wil de extra middelen in 2008 daar inzetten waar ze ook het beste resultaat bereiken. Ik ben op dit moment in overleg met sociale partners en gemeenten om gezamenlijk vorm en inhoud te geven aan de nieuwe regeling. Ik zal u over de resultaten zo spoedig mogelijk informeren.

Op het terrein van de arbeidsmarkt wil ik nog een maatregel treffen. Ik wil bevorderen dat er na de aanbesteding door de gemeenten zoveel mogelijk medewerkers in de thuiszorg kunnen blijven werken. Dat kan ik niet bereiken door, net als in het openbaar vervoer, een 'mens volgt werk'-bepaling op te nemen. Bij de aanbesteding en de gunningen in de Wmo zijn altijd meerdere aanbieders betrokken vanwege de wettelijk verankerde keuzevrijheid van de cliënt. Dat maakt het onmogelijk om vooraf te bepalen welke nieuwe aanbieder welk deel van het personeel van welke oude aanbieder moet overnemen. Ook al niet, omdat vooraf niet vast staat welk volume een aanbieder gedurende de contractperiode zal gaan leveren. Het zijn immers de cliënten die vanwege de keuzevrijheid het volume bepalen. Ik wil wel dat alle aanbieders daarover serieus met elkaar in overleg treden. Daarom ben ik voornemens om een dergelijke overlegbepaling in de

Wmo op te nemen. Dat betekent dat gemeenten in hun bestekken op moeten nemen dat aanbieders in hun offerte aan moeten geven op welke manier zij met de oude – niet gegunde – aanbieders in overleg denken te treden over de eventuele overname van personeel. Deze wijziging zal ik ook meenemen in bovengenoemd wetsvoorstel.

Met de hierboven genoemde wijzigingen in de wet geef ik (ook) uitvoering aan de motie Kant c.s. (Kamerstukken II 2006-2007, 29 538, nr. 44) over de verbetering van de rechtspositie en de inkomenspositie van alfavulpen en de motie Wolbert (Kamerstukken II 2006-2007, 29 538, nr. 47) inzake de positie van de alfavulpen. Omdat met de door mij voorgestelde wetswijziging de arbeidsmarktproblemen effectief worden aangepakt, zijn andere wijzigingen (zoals het introduceren van minimumprijzen of het hanteren van maximumpercentages alfavulp) niet meer aan de orde.

4. Overgangsrecht

Op 1 januari van dit jaar liep het overgangsrecht in de Wmo af. Dat betekent onder meer dat er voor zo'n 300.000 cliënten met huishoudelijke hulp door de gemeenten een nieuwe Wmo-beschikking moest worden afgegeven. Ik heb gemeenten bij de Operatie Herindicatie ondersteund door het mogelijk te maken om, met toestemming van de cliënt, de AWBZ-gegevens vanuit het CIZ aan de gemeenten over te dragen.

Aan het eind van vorig jaar ben ik door het houden van een telefonische enquête onder 77 gemeenten nagegaan of gemeenten zich goed hadden voorbereid op het aflopen van het overgangsrecht. In de steekproef waren zowel grote als kleine gemeenten vertegenwoordigd. Bovendien is er op gelet dat de gemeenten goed over het land verspreid waren. Daardoor bestaat er een betrouwbaar beeld over het handelen van de gemeenten. Gemeenten hebben zich goed voorbereid. Op grond van de enquête constateer ik dat gemeenten zorgvuldig omgaan met het herindiceren van de Wmo-clieënten. Gemeenten kiezen er vaak voor om het overgangsrecht te verlengen. Dat betekent dat de herindicaties verspreid over het jaar plaats kunnen vinden. In bijna alle gemeenten wordt ook gekozen voor een doelgroepbenadering, dat wil bijvoorbeeld zeggen dat cliënten die ouder zijn dan 75 jaar hun oude AWBZ-indicatie behouden.

Van de gemeenten uit de enquête geeft een derde aan dat er niets wijzigt in het aantal geïndiceerde uren of de geïndiceerde zorgzwaarte. Bijna de helft van de gemeenten uit de enquête geeft aan dat een substantieel deel van de overgangsclicnten een lichtere vorm van ondersteuning gaat krijgen. Dat leidt onder meer tot een toename van de inzet van alfavulpen. Dit nu wil ik met bovengenoemde wetswijziging beperken.

Omdat de herindicatie van PGB-houders voor deze cliënten onbedoeld nadelig zou kunnen uitpakken, heb ik de gemeenten begin dit jaar per brief (bijlage 2) gevraagd er op te letten dat PGB-houders altijd een budget moeten ontvangen dat hen, conform artikel 6 van de Wmo, in staat stelt de geïndiceerde ondersteuning in te kopen. In dezelfde brief heb ik gemeenten gewezen op het belang van een goede voorlichting aan cliënten die met een alfavulp een contract willen sluiten.

In het AO van 4 oktober 2007 heb ik ten behoeve van de derde voortgangsrapportage toegezegd te onderzoeken wat de gevolgen zijn van het aflopen van het overgangsrecht. Dit onderzoek geeft een breder en dieper beeld van de ontwikkelingen na 1 januari 2008 dan bovengenoemde belronde. Vanwege de relatie tussen het aflopen van het overgangsrecht en de mogelijke arbeidsmarkteffecten is ervoor gekozen om beide aspecten in één onderzoek onder te brengen. Het onderzoek bestaat daarmee uit twee delen.

In het eerste deel gaat het om de gevolgen van het aflopen van het overgangsrecht. Daarbij wordt gekeken naar de verdeling tussen HH1 en HH2. Verder wordt onderzocht of gemeenten voldoen aan de compensatieplicht en ook wordt de cliënttevredenheid onderzocht. In het tweede deel van het onderzoek staan de toezeggingen die ik u tijdens het AO van 4 oktober 2007 heb gedaan in relatie tot de thuiszorgarbeidsmarkt in 2007 centraal.

Het onderzoek loopt. Over de resultaten van dit onderzoek zal ik de Kamer in de derde voortgangsrapportage in april informeren.

5. Reserve Aanvaardbare Kosten (RAK)

Tijdens het eerder genoemde AO heeft uw Kamer mij ook gevraagd u te informeren over de mogelijkheden tot aanwending van de RAK.

De werkelijke kosten van AWBZ-instellingen kunnen meer of minder bedragen dan de aanvaardbare kosten, ofwel het jaarbudget dat instellingen ontvangen. Dit verschil wordt ondergebracht in de RAK. De RAK kan worden aangewend voor dat wat ook uit het budget mag worden betaald. Bepalend voor de bestemming van de RAK zijn de beleidsregels van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa).

De NZa heeft op verzoek van mijn voorganger een beleidsregel opgesteld voor de inzet van een gelimiteerd deel van de AWBZ-gerelateerde RAK om aanloopverliezen in het kader van de overheveling van de huishoudelijke verzorging naar de Wmo op te kunnen vangen. Deze beleidsregel "aanvaardbare kosten" is op 1 januari 2007 in werking getreden en loopt tot en met 31 december 2008. De beleidsregel kent een aantal voorwaarden. Zo is de NZa-beleidsregel bijvoorbeeld uitsluitend van toepassing op zorgaanbieders die in 2006 productieafspraken hebben gemaakt voor de prestatie huishoudelijke verzorging en die tevens ultimo 2006 een positieve RAK hebben. Verder mag de AWBZ-gerelateerde RAK na 2008 niet langer worden ingezet voor een Wmo-bestemming.

6. Aanwending middelen hulp bij het huishouden 2007

Uit een eerste berekening over de realisatie van de hulp bij het huishouden in 2007 komt naar voren dat van het gehele overgehevelde budget (netto € 1,1 miljard) voor hulp bij het huishouden circa € 200 miljoen door gemeenten niet is aangewend. Dit bedrag is gebaseerd op de voorlopige gegevens over de productie zorg in natura 2007. Voor een goed inzicht is het nodig te beschikken over de volledige en definitieve cijfers over 2007, over het gewogen gemiddelde van de feitelijk gehanteerde tarieven (aantal uren x feitelijk tarief) en inzicht in de uitgaven voor het persoonsgebonden budget.

Het financieel arrangement dat ik met de VNG heb gesloten leidt ertoe dat voor de jaren 2007 en 2008 budgettaire rust geldt, dit mede in verband met mogelijke aanloop problemen bij gemeenten. Zie hiervoor ook mijn brief van 11 januari 2007 (Kamerstukken II 2006-2007, 30 131, nr. 60).

Het Sociaal Cultureel Planbureau (de onafhankelijke derde) zal op basis van de beschikbare cijfers over 2007 het Wmo-budget voor 2009 berekenen ten behoeve van de BZK meicirculaire 2009, die in mei 2008 aan alle gemeenten wordt verzonden.

In de derde voortgangsrapportage, die ik – zoals hierboven aangegeven – in april aan uw Kamer toezend, zal ik de Kamer meer inzicht geven in de cijfers over 2007.

7. Tot slot

De in deze brief voorgestelde wetswijzigingen bieden bescherming voor de cliënt en de werkenden in de thuiszorg. Ze brengen naast de noodzakelijke helderheid ook rust, voor de cliënt, voor de werknemers en alfahulpen én voor gemeenten. Gemeenten hebben baat bij klaarheid over de arbeidsrelaties die mogelijk zijn bij het voorzien van hulp bij het huishouden. Dit biedt kaders voor het - op dit punt - adequaat invulling geven aan de in de Wmo vervatte compensatieplicht.

Vanuit een helder vertrekpunt kunnen gemeenten – binnen de kaders van de gewijzigde Wmo – meer gericht beleid voeren op de inzet van alfahulp en de wijze waarop een eventuele bemiddelingsfunctie van gemeenten of thuiszorgaanbieders bij alfahulpen bijvoorbeeld vorm wordt gegeven. Daarmee bereiken we dat zorg in natura de regel is in de Wmo en de inzet van alfahulpen de uitzondering.

Er ontstaan ook kansen om het lokale zorg- en arbeidsmarktbeleid te verbinden. Bijvoorbeeld door bij de aanbesteding te stimuleren dat werkzoekenden door de alfahulpconstructie een opstap wordt geboden naar een baan in loondienst. Daarmee dragen de beoogde wetswijzigingen ook bij aan de door mij voorgestane brede en vernieuwende Wmo.

Ik zal in 2008 de ontwikkelingen met betrekking tot de verbreding en vernieuwing van de Wmo actief blijven volgen. De Wmo richt zich op kwetsbare burgers. Deze burgers dienen in voldoende mate gecompenseerd te worden voor de beperkingen die zij bij het participeren ondervinden. Dit geldt niet alleen voor de hulp bij het huishouden. Daarom vind ik het van belang dat we met elkaar ook de aandacht gaan richten op de andere prestatievelden. Ik nodig alle betrokkenen uit om die taak met elkaar op te pakken. De prestaties op de andere velden zullen juist ook voor deze kwetsbare burgers bijdragen aan een volwaardige participatie aan de samenleving.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

mw. dr. J. Bussemaker